

A BIZOTTSÁG 213/2009/EK RENDELETE

(2009. március 18.)

a 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek és az 1003/2005/EK rendeletnek a *Gallus gallus* és pulyka tenyészállományokban a szalmonella ellenőrzése és vizsgálata tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a szalmonella és egyéb meghatározott, élelmiszerből származó zoonózis-kórokozók ellenőrzéséről szóló, 2003. november 17-i 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (6) bekezdésére és 13. cikkére,

mivel:

(1) A 2160/2003/EK rendelet célja a megfelelő és hatékony intézkedések megtételének biztosítása a szalmonella és egyéb zoonózis-kórokozók kimutatására és ellenőrzésére a termelés, feldolgozás és forgalmazás valamennyi lényeges szakaszában – különösen az elsődleges termelés szintjén –, annak érdekében, hogy csökkentsék gyakoriságukat és azt a kockázatot, amelyet a közegészségügyre jelentenek.

(2) A 2160/2003/EK rendelet alapján egyedi követelmények vonatkoznak a *Gallus gallus* tenyészállományokra minden esetben, amikor a minták elemzése *Salmonella* Enteritidis vagy *Salmonella* Typhimurium jelenlétét jelzi az ilyen állományokban. Az egyedi követelmények célja a fertőzésnek a tenyészállatokból az utódaikra való terjedésének megelőzése a tojás- és brojlerhús-termelési láncban. Hasonló követelményeket kell alkalmazni a pulykatenyésztés során, a pulykahús-termelési láncban előforduló fertőzés terjedésének megelőzése érdekében. A 2160/2003/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(3) A 2160/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a *Gallus gallus* fajba tartozó tenyészállományokban egyes szalmonella-szerotípusok gyakoriságának csökken-

tésére irányuló közösségi célkitűzés tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2005. június 30-i 1003/2005/EK bizottsági rendelet ⁽²⁾ közösségi célkitűzést fogalmaz meg egyes *Salmonella* spp. gyakoriságának csökkentésére a *Gallus gallus* fajba tartozó tenyészállományokban. Ezen túlmenően a rendelet melléklete tartalmazza a közösségi célkitűzés elérésének ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati programot.

(4) Az 1003/2005/EK rendelet 2. cikke alapján a Bizottság felülvizsgálja a közösségi célkitűzést a 2160/2003/EK rendelettel összhangban jóváhagyott nemzeti ellenőrzési programok végrehajtásának első évében keletkezett eredmények fényében. A 2007. év volt a végrehajtás első éve.

(5) A zoonózisok és zoonózis-kórokozók monitoringjáról szóló, 2003. november 17-i 2003/99/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek ⁽³⁾ megfelelően a tagállamok elküldték a Bizottságnak a 2007-ben elvégzett ellenőrzések eredményeiről szóló jelentést. Ezen eredmények fényében nem tűnik szükségesnek a közösségi célkitűzés módosítása.

(6) A források hatékony elosztása érdekében azon tagállamok számára, amelyek elérték a közösségi célkitűzést, lehetővé kell tenni a hatósági ellenőrzések számának csökkentését. Az 1003/2005/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(7) Az 1003/2005/EK rendelet mellékletében szereplő vizsgálati program felülvizsgálata során nehézségeket tártak fel a mintavételi utasítások végrehajtása terén, és a vizsgálati programok érzékenységevel kapcsolatban új információk váltak elérhetővé. A vizsgálati programot ezért módosítani kell.

(8) A 2160/2003/EK és az 1003/2005/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

⁽¹⁾ HL L 325., 2003.12.12., 1. o.

⁽²⁾ HL L 170., 2005.7.1., 12. o.

⁽³⁾ HL L 325., 2003.12.12., 31. o.

(9) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság véleményével,

pulyka-tenyészállományban a 2. pontban meghatározott körülmények között.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 2160/2003/EK rendelet II. mellékletének C. részében a cím és az 1. pont helyébe a következő szöveg lép:

„C. A *Gallus gallus* és pulyka-tenyészállományokra vonatkozó egyedi követelmények

1. A 3–5. pontban megállapított intézkedéseket kell alkalmazni minden olyan esetben, amikor a minták B. részzel, vagy az 1003/2005/EK (*) és az 584/2008/EK (**) bizottsági rendelet mellékleteiben meghatározott vizsgálati programokkal összhangban elvégzett analízise *Salmonella* Enteritidis vagy *Salmonella* Typhimurium jelenlétét jelzi egy *Gallus gallus* vagy

(*) HL L 170., 2005.7.1., 12. o.
(**) HL L 162., 2008.6.21., 3. o.”

2. cikk

Az 1003/2005/EK rendelet melléklete helyébe e rendelet mellékletének szövege lép.

3. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 2. cikket azonban 2009. április 1-jétől, az 1. cikket pedig 2010. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2009. március 18-án.

a Bizottság részéről
Androulla VASSILIOU
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

„MELLÉKLET

A felnőtt *Gallus gallus* fajba tartozó tenyészállományokban a *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Hadar, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Typhimurium és *Salmonella* Virchow csökkentésére irányuló közösségi célkitűzés elérésének ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati program

1. MINTAVÉTELI RENDSZER

A mintavételi rendszer tartalmazza az összes, legalább 250 madárból (»tenyészállomány«) álló felnőtt háziszárnyas (*Gallus gallus*) tenyészállományt.

2. ELLENŐRZÉS A TENYÉSZÁLLOMÁNYOKBAN

2.1. A mintavétel helyszíne, gyakorisága és státusa

A tenyészállományokból a vállalkozó kezdeményezésére és a hatósági ellenőrzés részeként vesznek mintát.

2.1.1. Mintavétel a vállalkozó kezdeményezésére

A mintavétel kéthetente történik az illetékes hatóság által megjelölt, a következő két lehetőség közül kiválasztott helyen:

- a) a keltetőállomáson; vagy
- b) a gazdaságban.

Az illetékes hatóság dönthet úgy, hogy az egész vizsgálati programra végrehajthatja az a) és b) pontban leírt választási lehetőségek egyikét a teljes brojler-tenyészállomány esetében, illetve az egyik választási lehetőséget a tojó-tenyészállomány esetében. A főleg más tagállamokba irányuló keltetőtojás-exporttal vagy -kereskedelemmel foglalkozó gazdaságokat érintő mintavétel minden esetben a gazdaságban történik. Az illetékes hatóság létrehoz egy eljárást, amellyel a vállalkozó kezdeményezésére történő mintavétel során az 1. cikk (1) bekezdésében említett szalmonella-szerotípusok (»vizsgált szalmonella«) kimutatását a vizsgálatokat végző laboratórium haladéktalanul közli az illetékes hatósággal. A szalmonella, ezen belül a szerotípus kimutatásának időben történő bejelentése továbbra is a vállalkozó és a vizsgálatokat végző laboratórium felelőssége marad.

Ettől eltérve, amennyiben a közösségi célkitűzést legalább két egymást követő naptári évben elérték, az illetékes hatóság belátása szerint bevezetheti a minden harmadik héten történő mintavételt a gazdaságban. Visszatérhet azonban a kéthetente történő teszteléshez, amennyiben az állományban pozitív esetek fordulnak elő, és/vagy bármely esetben, amikor ezt szükségesnek ítéli.

2.1.2. Hatósági ellenőrzési mintavétel

A 2160/2003/EK rendelet II. mellékletének C. része 2. pontjának sérelme nélkül, a hatósági mintavétel a következőkből áll:

2.1.2.1. Amennyiben a vállalkozó kezdeményezésére történő mintavételre a keltetőállomáson kerül sor:

- a) rutinszerű mintavétel a keltetőállomáson 16 hetente; és
- b) rutinszerű mintavétel a gazdaságban a termelési ciklus alatt két alkalommal, az első a tojásrakási szakaszhoz vagy tojásrakási egységhez kerülés után négy héten belül, a második a tojásrakási szakasz vége felé, nem korábban, mint nyolc héttel a termelési ciklus vége előtt;
- c) megerősítő mintavétel a gazdaságban, a vizsgált szalmonellának a keltetőállomáson vett mintából történő kimutatását követően.

2.1.2.2. Amennyiben a vállalkozó kezdeményezésére történő mintavételre a gazdaságban kerül sor, a rutinszerű mintavételt a termelési ciklus alatt három alkalommal végzik el:

- a) a tojásrakási szakaszba vagy tojóegységbe kerülést követő négy héten belül;
- b) a tojásrakási szakasz vége felé, nem korábban, mint nyolc héttel a termelési ciklus vége előtt;

- c) a termelés alatt, az a) és b) pontban említett mintáktól bármely megfelelően távoli időpontban.

2.1.2.3 A 2.1.2.1. és 2.1.2.2. bekezdéstől eltérve és amennyiben a közösségi célkitűzést legalább két egymást követő naptári évben elérték, az illetékes hatóság a rutinszerű mintavétel helyett bevezetheti a következő mintavételt:

- a) a gazdaságban egy alkalommal a termelési ciklus alatt és évente egyszer a keltetőállomáson; vagy
- b) a gazdaságban két alkalommal egymástól bármely megfelelően távoli időpontban a termelési ciklus alatt.

Az illetékes hatóság által elvégzett mintavétel helyettesítheti az élelmiszer-ipari vállalkozó kezdeményezésére történő mintavételt.

2.2. Mintavételi protokoll

2.2.1. Mintavétel a keltetőállomáson

Minden mintavételi alkalommal tenyészállományonként legalább egy mintát kell venni. A mintavételre a keltetés napján kell sort keríteni, amikor valamennyi tenyészállomány mintái rendelkezésre állnak, és a mintavétel napján a naposcsibék keltetőgépekből való eltávolítását követően az összes ilyen keltetőgépből vett anyagnak arányosan kell szerepelnie a mintákban. Amennyiben a keltetőgépekben egy állománytól több mint 50 000 tojás származik, attól az állománytól egy második mintát is kell venni.

A minta legalább a következőkből áll:

- a) egy láthatóan beszennyezett keltetőkosársor összetett mintája, amelyet véletlenszerűen öt különböző keltetőkosárból vettek vagy a keltetőgépben öt különböző helyről vettek, úgy hogy a teljes mintavételi felület elérje legalább az 1 m²-t; azonban ha egy tenyészállományból származó keltetőtojások több mint egy keltetőgépet foglalnak el, akkor minden keltetőgépből – illetve maximum öt keltetőgépből – venni kell egy ilyen összetett mintát; vagy
- b) egy vagy több megnedvesített szövettamponnal vett minta legalább 900 cm² felületről, közvetlenül a csirkék eltávolítása után összesen legalább öt keltetőkosár aljáról vagy öt különböző helyről, köztük a padlóról vett pihéből, az állományból származó keltetett tojásokat tartalmazó valamennyi – illetve maximum öt – keltetőgépben, úgy, hogy minden állományból, amelyből a tojások származnak, legalább egy mintát kell venni; vagy
- c) 25 különböző keltetőkosárból származó 10 g törött tojáshéj (azaz 250 g kiindulási minta), amelyet legfeljebb öt, az állományból származó keltetett tojásokat tartalmazó keltetőgépben vettek, összekeverve, és 25 grammos almintákká alakítva a vizsgálathoz.

Az a), b) és c) pontokban leírt eljárást alkalmazzák a vállalkozó kezdeményezésére történő mintavételre, valamint a hatósági mintavételre. Nem kötelező a mintavétel olyan keltetőgép esetében, amely különböző állományokból származó tojásokat tartalmaz, ha a tojások legalább 80 %-a más, mintavételnek alávetett keltetőgépekben van.

2.2.2. Mintavétel a gazdaságnál:

2.2.2.1. Rutinszerű mintavétel a vállalkozó kezdeményezésére

A mintavétel elsődlegesen bélsármintából áll, és arra irányul, hogy az állományban egy 1 %-os előfordulási gyakoriságot 95 %-os konfidenciaszinten kimutasson. Ennek érdekében a mintáknak a következők egyikét kell tartalmazniuk:

- a) Egyenként legalább 1 gramm tömegű, friss bélsármintákból álló összetett bélsárminta, amelyet véletlenszerűen vesznek több helyről abban az istállóban, ahol az állományt tartják, illetve amennyiben az állománynak szabad bejárása van egy gazdaság több istállójába, akkor a gazdaságban lévő minden egyes olyan istállócsoportból, ahol állományt tartanak. Legalább két összesítésig a bélsármintákat vizsgálati célokra összesíteni lehet.

Az összetett minta alapjául szolgáló különálló bélsármintákat az alábbiaknak megfelelő számú helyről veszik:

Az állományban tartott madarak száma	Az állományból veendő bélsárminták száma
250–349	200
350–449	220
450–799	250
800–999	260
1 000 vagy több	300

b) Csizmatampon- és/vagy porminták:

A felhasznált csizmatamponoknak kielégítő felvevőképességűnek kell lenniük, hogy felszívják a nedvességet. Géz »zoknik« szintén elfogadhatók.

A csizmatampon felszínét a megfelelő oldószerrel (mint például steril ioncserélt vízben 0,8 % nátrium-kloriddal, 0,1 % peptonnal, steril vízzel, vagy az illetékes hatóság által jóváhagyott bármely más oldószerrel) meg kell nedvesíteni.

A mintavételt az istállóban olyan útvonalon való sétálással kell elvégezni, hogy a minta az istálló vagy az adott szektor minden részére nézve reprezentatív legyen. Ebbe beleértendők az almozott és deszkázott területek is, amennyiben a deszkákon biztonságosan lehet sétálni. Az istállóban az összes elkülönített ketrecet be kell vonni a mintavételbe. A kiválasztott körzetben a mintavétel befejezésekor a tamponokat óvatosan kell elmozdítani úgy, hogy a rátapadó anyagot ne távolítsák el.

A minta a következő elemekből áll:

- i. öt pár csizmatamponminta, amelyek egyenként az istálló területének kb. 20 %-át kell fedik le. Legalább két összesítésig a tamponmintákat vizsgálati célokra összesíteni lehet; vagy
 - ii. legalább egy pár, az istálló teljes területét lefedő csizmatamponminta és egy kiegészítő, az egész istállóban fellelhető számos helyről származó, láthatóan porral fedett felületről vett porminta. Ezt a pormintát egy vagy több megnedvesített szövettampon segítségével kell venni, összesen legalább 900 cm² felületről.
- c) Ketrecben lévő tenyészállományánál az istálló típusától függően a mintavétel a trágyagyűjtő szalagokról, kaparóból vagy mélygödörből származó, természetesen kevert bélsárból állhat. Két, legalább 150 g-os mintát kell összegyűjteni az egyéni vizsgálatához, az alábbi módon:
- i. az egyes ketreccsorok alatt található trágyagyűjtő szalagokkal, amelyek rendszeresen működnek és egy szállítócsigába vagy egy szállítórendszerre üritenek;
 - ii. trágyagödörrendszer, amelyben a ketrecek alatti terelőlapokról a bélsarat az istálló alatt lévő mélyaknába kaparják;
 - iii. trágyagödörrendszer olyan lépcsőketreces istállóban, ahol a ketrecek egymástól eltoltan helyezkednek el és a bélsár közvetlenül a gödörbe hullik.

Rendszerint több ketreccsoport van egy istállón belül. Az átfogó összetett mintában minden csoportból származó összetett bélsárnak kell szerepelnie. Minden állományból két összetett mintát kell venni az alábbi harmadik–hatodik albekezdésben leírt módon:

Azokban a rendszerekben, ahol szalagok és kaparók vannak, ezeknek a mintavétel napján, mielőtt a mintavétel megtörténik, működniük kell.

Azon rendszerekben, ahol a ketrecek alatt terelőlapok és kaparók vannak, a kaparóra rakódott bélsarat össze kell gyűjteni annak működtetése után.

A lépcsőketreces rendszerben, ahol nincs szalag- vagy kaparórendszer, a mélygödörből kell összegyűjteni a bélsarat.

Trágyagyűjtő szalagrendszerek: a felhalmozódott bélsarat össze kell gyűjteni a szalagok kihordó végéről.

2.2.2.2. Hatósági mintavétel

a) A rutinszerű mintavétel a 2.2.2.1. pontban leírtaknak megfelelően történik.

b) A keltetőállomáson a mintavételből származó vizsgált szalmonella kimutatását követően a megerősítő mintavétel a 2.2.2.1. pontban leírtak szerint történik. Kiegészítő minták gyűjthetők az antimikrobális készítmények vagy a baktérium-szaporodásgátlók vizsgálata céljából, amelyeket a gazdaságban lévő minden egyes madártartó istállóból véletlenszerűen, rendes körülmények között istállónként legfeljebb öt madártól vesznek, hacsak a hatóság nem látja úgy, hogy nagyobb számú madártól kell mintát venni. Ha a fertőzés forrása nem megerősített, antimikrobális vizsgálatot vagy a szalmonella kimutatását célzó újabb bakteriológiai vizsgálatot kell végezni az állományban vagy az utódokon, mielőtt kereskedelmi korlátozásokat vezetnek be. Amennyiben antimikrobákat vagy baktérium-szaporodásgátlókat mutatnak ki, a szalmonellafertőzést megerősítettnek kell tekinteni.

c) Gyanús esetek

Rendkívüli esetekben, amikor az illetékes hatóságnak oka van az eredményt megkérdőjelezni (hamis pozitív vagy hamis negatív eredmények), úgy dönthet, hogy a b) pontban foglaltak szerint a vizsgálatot meg kell ismételni.

3. A MINTÁK VIZSGÁLATA

3.1. A minták előkészítése

3.1.1. A keltetőkosársor:

a) Tegyük a mintát 1 liter szobahőmérsékletűre előmelegített pufferolt peptonvízbe, és óvatosan keverjük össze;

b) a 3.2. pontban leírt kimutatási módszer szerint folytassuk a minta kitenyésztését.

3.1.2. Csizmatampon- és porminták:

a) A csizma- vagy zoknitamponminta-párt (-párokat), illetve a pormintát (szövettampon) gondosan csomagoljuk ki, elkerülve a hozzátapadt bélsár, illetve por leválását, és helyezzük szobahőmérsékletre előmelegített 225 ml pufferolt peptonvízbe (BPW). A csizma- vagy zoknitampon, illetve szövettampon teljesen merítsük bele a pufferolt peptonvízbe, hogy elegendő folyadék vegye körül a mintát ahhoz, hogy a szalmonella leváljon a mintáról. Szükség esetén több pufferolt peptonvíz is hozzáadható. A csizma-, illetve szövettamponmintákat külön kell előkészíteni.

b) Amennyiben öt pár csizma-, illetve zoknitampon két mintába vonunk össze, mindkét összetett mintát 225 ml, vagy szükség esetén ennél több pufferolt peptonvízbe helyezzük, hogy elegendő folyadék vegye körül a mintát ahhoz, hogy a szalmonella a mintáról leváljon.

c) Keverjük, amíg teljesen átissza a mintát, és a 3.2. pontban leírt kimutatási módszer szerint folytassuk a kitenyésztését.

3.1.3. Egyéb bélsárminták:

- a) A bélsármintákat egyesítjük, alaposan keverjük össze, és a tenyésztéshez vegyünk egy 25 grammos részmintát.
- b) A 25 grammos részmintát adjuk hozzá a szobahőmérsékletűre előmelegített 225 ml pufferolt pepton-vízhez.
- c) A 3.2. pontban leírt kimutatási módszer szerint folytassuk a minta kitenyésztését.

Amennyiben megegyezés születik a szalmonella kimutatására szolgáló minták előkészítésére vonatkozó ISO-szabványokról, azokat kell alkalmazni a minták előkészítésével kapcsolatos fenti rendelkezések helyett.

3.2. Kimutatási módszer

A *Salmonella* spp. kimutatása az »Élelmiszerek és takarmányok mikrobiológiája – Horizontális módszer a *Salmonella* spp. kimutatására. – D. melléklet 1. módosítás: A *Salmonella* spp.-nek az állati bélsárban, valamint az elsődleges termelés szintjén vett környezeti mintákban történő kimutatása« című EN/ISO 6579-2002/Amd1:2007. szabvány 1. módosítása szerinti módszerrel történik.

A 3.1. pontban említett tamponminták, porminták és más bélsárminták tekintetében lehetséges az inkubált pufferolt peptonvízdúsítókat jövőbeni tenyésztések baktérium-táptalajává egyesíteni. Ehhez mindkét pufferolt peptonvízbéli mintát inkubáljuk szabályszerűen. Vegyünk minden mintából 1 ml inkubált baktérium-táptalajt és gondosan keverjük össze, majd vegyünk 0,1 ml-t a keverékből, és a szokásos módon oltjuk be az MSRV-lemezeket.

A pufferolt peptonvízbéli mintákat ne rázzuk, keverjük vagy mozgassuk egyéb módon az inkubálás után, mivel ez gátló hatást kifejthet részecskék felszabadulását okozza, és csökkenti a félfolyékony közegben (MSRV) a további izolációt.

3.3. Szerotipizálás

Minden pozitív reakciót mutató mintából legalább egy izolátumot tipizálni kell a Kaufmann–White-módszer szerint.

4. EREDMÉNYEK ÉS JELENTÉS

A közösségi célkitűzés elérésének igazolása céljából egy tenyészállományt fertőzöttnek kell tekinteni, ha a (vakcina-törzstől eltérő) vizsgált szalmonellát a gazdaságban vett egy vagy több bélsármintában kimutatták (vagy a vizsgált bélsármintákban vagy madárszervmintákban, ha a tagállamban van egy második hatásosági megerősítés), akkor is, ha a szalmonellát csak a pormintákban mutatták ki. Ezt nem kell alkalmazni gyanús tenyészállományok olyan rendkívüli esetében, amikor a gazdaságban a szalmonellának a vállalkozó kezdeményezésére történő kimutatását nem erősítette meg hatóság mintavétel.

Statisztikai szempontból egy fertőzött állományt csak egyszer kell számítani, függetlenül attól, hogy a szalmonellát milyen gyakorisággal mutatták ki az adott állományban a termelési ciklus alatt.

A jelentés a következőket tartalmazza:

- a) a mintavételi rendszerben alkalmazott választási lehetőségek részletes leírása, és ennek megfelelően, a vett minták fajtája;
- b) a meglévő tenyészállományok és a vizsgált tenyészállományok száma;
- c) a vizsgálat eredményei;
- d) az eredmények magyarázata, különösen a rendkívüli esetek tekintetében.”